

Vážené kolegyně a kolegovia,

v nedávnom prehľade o stave transplantlačnej aktivity na Slovensku zazneli mnohé pozitívne fakty, najmä to, že sa darí napriek nepriaznivým ekonomickým pomerom počty transplantácií nielen udržať, ale i mierne zvýšiť. Rovnako sa úspešne rozbieha aj budovanie verejných registrov darcov krvotvorných buniek ako aj registra pupočníkovej krvi. Všetkým, ktorí na tom majú zásluhu, patrí vďaka a uznanie.

Ako odborný zástupca *Slovenského registra placentárnych krvotvorných buniek* by som rád spresnil niektoré fakty týkajúce sa činnosti registra pupočníkovej krvi. V materiáli sa uvádza že „Najväčší problém spočíva v tom, že autológna pupočníková krv nie je dostupná pre medicínske účely, t.j. verejné (alogénne) použitie.“ K tomu je potrebné uviesť, že tieto jednotky vo verejnom registri nechýbajú, lebo, ak by si ich rodičia nezaplátili, jednoducho by neexistovali. Problémom verejných registrov pupočníkovej krvi nie je nedostatok rodičov, ktorí by boli ochotní darovať krv, ale nedostatok financií na odbery, spracovanie, vyšetrenie a uskladnenie pupočníkovej krvi. Vo svete verejné registre odoberajú pupočníkovú krv z 1-3% pôrodov vo svojom regióne. Na Slovensku to v roku 2010 bolo asi z 3,5% pôrodov. Stále sa väčšina pupočníkovej krvi znehodnocuje. Realita vzťahov verejnej a privátnej banky je presne opačná. Vďaka spracovaniu pupočníkovej krvi pre súkromné účely je zaistená prevádzka registra, ktorý potom môže zastrešovať i verejnú banku. Ak by neexistovala privátna banka, nebol by na Slovensku ani verejný register, keďže ten zo štátneho rozpočtu nebol a nie je financovaný. Raritne, slovenský verejný register pupočníkovej krvi je dnes už rovnako veľký ako slovenský register darcov kostnej drene, vo svete sú však zvyčajne registre kostnej drene až 10 násobne väčšie. Konštatovanie, „že použitie privátne uskladnenej (autológnej) jednotky pupočníkovej krvi je v teoretickej (hypotetickej) rovine, a označuje sa za špekulatívne“ je potrebné vysvetliť. Nejde o hypotetickú rovinu, vo svete je dokumentovaných > 200 prípadov použitia autológnej pupočníkovej krvi. Autológna pupočníková krv sa úspešne použila aj na Slovensku, a to na podporu krvotvorby u malého pacienta s mozgovým tumorom. Nevie, čo si máme predstaviť pod špekulatívnosťou, keď vo svete existujú oficiálne štúdie s použitím vlastnej pupočníkovej krvi napríklad pri diabetes mellitus typ I a pri detskej mozgovej obrne.

K transparentnému oddeleniu verejnej a komerčnej (privátnej) banky je potrebné uviesť len toľko, že prostriedky získané z verejných zdrojov (napr. 2% z daní, granty) môžu byť využité výlučne k účelu, na ktorý boli získané a to podľa príslušnej legislatívy. Transparentnosť ich použitia je základnou podmienkou ich získania a nie je možné ju spochybňovať ani obchádzať a nikto to ani nerobí. *Slovenský register placentárnych krvotvorných buniek* je neštátne zdravotnícke zariadenie s riadnym povolením na činnosť (povolenie na prípravu transfúzných liekov týkajúcich sa darcovstva, odoberania, testovania, spracovania, konzervovania, skladovania kmeňových krvotvorných buniek z pupočníkovej krvi v súlade so zákonom NR SR č. 140/1998 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a povolenie na prevádzku zdravotníckeho zariadenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti v rozsahu biobanka a tkaninové zariadenie v súlade so zákonom NR SR č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti s rozsahom odborného zamerania na krvotvorné kmeňové bunky) a ako jediné pracovisko na Slovensku spracúva a uskladňuje pupočníkovú krv. CEPTRA s.r.o.

je organizačno-administratívna spoločnosť, ktorá v žiadnom prípade nevykonáva zdravotnícke úkony a neposkytuje zdravotnú starostlivosť.

Prof. MUDr. Mikuláš Hrubíško, CSc.

Vedúci Katedry hematológie a transfúziológie LF SZU

Odborný zástupca Slovenského registra placentárnych krvotvorných buniek

Bratislava 28.1.2010